

198. Van Dale, de letter M (11)

1. Deze stereo-opname kan ook monauraal afgedraaid worden. Mon cher, waar is de mon chou? Het college van B en W spreekt met één mond. Xerostomie is gebrekkige speekselproductie.

Mondegreens leiden steevast tot hilariteit. Lieve hemel, mijn God, mon Dieu, wat een ellende! Bij mondspruw helpt een mondspray niet. Een embouchure is een mondstuk. Monegasken leven in Monaco. Het mongolide ras vertoont kenmerken van de Mongolen. De moneymaker wist zijn moneybelt goed te vullen. De monkimonki is het doodskopaapje. Een kapoets kun je dragen, een gele monnikskap niet. De mono-uitzending klonk toch goed. Met monochromasie kun je best een monochord nog goed horen. Ik heb liefst polycarpische planten. Monocotyledonen zijn eenzaadlobbigen en tongbrekers. Monocyclische moleculen hebben één atoomring. Een monoglot is eentalig en monoftongering is een klankbegrip. De Bachmonografie las prettig weg. Mono-ideïsme was daarin bepaald niet aan de orde. Een gewapendbetonskelet is monolietbouw. Monolatrie is de verering van slechts één god.

2. Pleiomorfie is het antoniem van monomorfie. Een monoom is wiskundig een eenterm, een binomium een tweeterm. Het bintje, de aardappel, heet ook wel dikke of Gelderse muis. Een monotypegieter heeft een mooi beroep. De monroeleer was mordicus tegen vreemde inmenging. De mond-keelholte zag er niet goed uit. Een mondriaankleur is een primaire kleur. De mondaine mondaniteit droop er bij haar van af. Het ging van mond tot mond, dat hij zo goed was in mond-op-mondbeademing (het is echter: mond-tot-mondreclame). Er zijn drie bekende messieurs: monsieur de Paris, monsieur Jourdain en monsieur Joseph Prudhomme. Het toerisme rond het monster van Loch Ness is een geldverslindend monster. Het monster van Frankenstein moet je er niet zoeken. Was Erasmus een monstrum eruditionis en Frankenstein een monstrum horrendum? Montagnards en montagnardes waren lid van de Bergpartij. De een nam montagneperzik toe, de ander montagne russe. Broeders montfortanen zijn lid van een missiecongregatie. Blinden zijn gebaat bij een montre à tact. Een montycoat is een houtje-touwtjejas. Wat nu, ga je het mooie eraf kijken?

3. Wens je hem echt naar de Mookerhei? Een Moor komt oorspronkelijk van Mauritanië. De Kennedymoord was geen lustmoord. De pataca, de munteenheid van Macao heeft als valuta-aanduiding MOP. De mopé uit de sumakfamilie kun je eten. Er zijn meer hondjes die mops (VD) heten. Brengt een uientapper je aan het huilen? Zijn moquante hoon was vlijmscherp. De zedenleer vertelt zedenlessen, je mag niet zedeloos zijn. Realpolitik en moralpolitik zijn antoniemen. De Moravische broeders zijn de hernhutters, maar morbier is een Franse kaassoort. Een mordechai is een benijder die iemand ten val brengt. De Engelse ziekte (morbus anglicus) is de rachitis, de morbus gallicus (Franse ziekte) is syfilis – sief – en de morbus sacer is de epilepsie. Hij was mordicus tegen iemand die zedeloos is, moet mores geleerd worden. More canino is op zijn hondjes. Als je morf fonologie zegt, stotter je niet. Een morgenwijding is een korte radio- of televisie-uitzending van stichtelijke aard in de ochtend. De morgue was een gebouw in Parijs (iets met lijken).

4. Een morisco kent de moriskendans. Een mormoon is lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. De morning-afterpil is mosterd na de maaltijd. Hij is mortjes, hij is morspiep, of is het mortefitikus? Een evaatje is een morsschortje. De moser heeft maar wat

gemoost. Een mosjav is even coöperatief als een kibboets. In de recensie van het wielerboek werd betwijfeld of de winnaar echt een licentie had. Niet secondelang, maar in a split second, bedacht hij, dat na vijf seconden lang wachten het ruimteveer gelanceerd zou worden. De mos pro lege is het gewoonterecht. De zeispreuk 'moritori te salutant' wil zoveel zeggen als 'zij die gaan sterven, groeten u'. Van Dale kent ook mooie bloemenlandschappen. Bij de sierplanten zagen we de aloë, de dahlia, de fresia, de montbretia, de amaryllis, de cycloam, het kooltje-vuur en de hyacint.

Rein Leentfaar